

**ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**ДОЧІРНЄ ПІДПРИЄМСТВО «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»
ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМУНАЛЬНОГО
АГРОЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
(ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»
ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»)**

вул. Різдва, 80а, м. Коростишів, Житомирська область, 12504,
тел. (04130) 5 48 80, e-mail: lisgosapk@ukr.net, web: korostishivlisapk.com.ua
Код ЄДРПОУ 32062890

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

**ДП «Коростишівський
лісгосп АПК» ЖОКАП**

«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»

Михайло ЗЮБАК

« » _____ 2024 р.

Звіт

**за результатами післяпроектного моніторингу впливу на довкілля
(2024 звітний рік)**

планованої діяльності:

**«Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення
рубок головного користування та суцільних санітарних рубок»**

**ДП «Коростишівський лісгосп АПК» ЖОКАП
«ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»**

**у відповідності до Висновку з оцінки впливу на довкілля
від 12 січня 2024р. № 21/01-202392011095/1**

м. Коростишів– 2024

РЕФЕРАТ

Післяпроектні біомоніторингові дослідження, пов'язані з веденням лісогосподарської діяльності спрямовані на визначення її впливу на природоохоронні об'єкти, раритетні види рослин і тварин, угруповання рослин, природні оселища (біотопи) та реакцію-відповідь біоти на інтенсивний антропогенний вплив.

Мета дослідження полягає у виявленні і оцінці наслідків впливу лісогосподарської діяльності на природні оселища, рослинні угруповання, рідкісні та зникаючі види рослин і тварин, що охороняються Червоною книгою України і Бернською конвенцією, формуванні квартально-видільного переліку видів, що внесені до Червоної книги України на місці провадження планованої діяльності, дослідженні впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі та ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів упродовж 2024 року на ділянках ведення планованої діяльності ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС».

Об'єкт дослідження: вплив на біорізноманіття, види та природні оселища в місцях проведення рубок головного користування ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» та їх динаміка впродовж 2024 року.

Предмет дослідження: природні оселища, рослинні угруповання, рідкісні і зникаючі види флори та фауни, праліси, квазіпраліси і природні ліси.

Методи дослідження: комплекс польових науково-дослідних робіт включав проведення польових та камеральних робіт. Камеральні роботи включали виконання наступних етапів: аналіз бази флори та фауни; аналіз матеріалів базового лісовпорядкування (таксаційні описи, плани лісонасаджень, планшети, проект організації розвитку господарства), аналіз звітних та наукових публікацій і матеріалів.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальна характеристика планованої діяльності та його локалізація	5
2. Програма та методика досліджень	10
3. Результати післяпроектного моніторингу	15
3.1. Дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі ДП «КОРОСТИШВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»	15
3.2 Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів	41
3.3. Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання та перебування видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України на місцях впровадження планової діяльності	43
3.4. Дослідження щодо впливу планованої діяльності на стан популяції раритетних видів	46
3.5. Дослідження моніторингових ділянок	48
Висновки	57
Список використаних джерел	63
Додатки	65

Вступ

Антропогенні зміни навколишнього природного середовища – забруднення атмосфери, деструкція озону в атмосфері та його накопичення, зміна клімату та інші несприятливі фактори призводять до погіршення стану лісів, що негативно впливає на їх потенціал та захисні властивості.

Для сталого управління лісами потрібна регулярна, об'єктивна і своєчасна інформація щодо динаміки стану лісових об'єктів та прогнозу розвитку ситуації. Така інформація може бути одержана при проведенні моніторингу лісів. Моніторинг лісів – це система регулярних спостережень, оцінки та аналізу інформації про стан лісів та прогнозування змін для забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки прийняття рішень зі сталого управління лісами. Моніторинг є складовою інформаційної підтримки управління лісами.

Післяпроектний моніторинг лісів – комплексна система спостережень, оцінки і прогнозу змін стану навколишнього середовища під впливом антропогенних факторів, що теоретично оцінювалися у звіті з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності. Його проведення до, під час та після рубок дозволяє оцінити, наскільки теоретична оцінка можливого впливу збігається з реальним впливом на довкілля. Відповідно, у випадку виявлення негативного впливу рубки можуть підлягати примусовому призупиненню.

Післяпроектний моніторинг лісів має за мету виявлення розбіжностей і відхилень у прогнозованих рівнях впливу та ефективності заходів із запобігання забрудненню довкілля та його зменшення.

1. Загальна характеристика планованої діяльності та його локалізація

Місцем провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля є територія лісового фонду Дочірнього підприємства «Коростишівський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального підприємства «Житомироблагроліс» (далі ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК»).

Поштова адреса: 12504, вул. Різдва, 80а м. Коростишів, Житомирська область. Електронна адреса, веб-сайт lisgosapk_lis@ukr.net.

ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» розташований в північно-східній частині Житомирської області на території Коростишівського, Брусилівського, Попільнянського, Андрушівського, Ружинського адміністративних районів.

Підприємство створено з метою ведення лісового господарства, охорони, захисту, відтворення та раціонального використання лісових ресурсів.

Адміністративно-організаційна структура лісгоспу представлена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Адміністративно-організаційна структура підприємства

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони, міста обласного підпорядкування	Площа, га
Старосілецьке	с. Новогородецьке Коростишівського р-ну Житомирської обл.	3657,5
Шахворостівське	с. Шахворостівка Коростишівського р-ну Житомирської обл.	4633,6
Попільнянське	с. Попільня вул. Б.Хмельницького,34 Житомирської обл.	3170,2
Брусилівське	смт. Брусилів, вул. Лесі Українки,73	2125,9
Андрушівське	смт. Андрушівка Андрушівського р-ну Житомирської обл.	4367,5
Всього по лісгоспу:		17954,7
в т.ч. за адмінрайонами	Андрушівський	2128,1
	Брусилівський	2125,9
	Коростишівський	8291,1
	Попільнянський	3170,2
	Ружинський	2239,4

До складу лісгоспу входить 5 лісництв, що розташовані на загальній площі 17954,7 га. За даними змін до матеріалів лісовпорядкування від 01.01.2023 р. площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок складає 16287,0 га.

Основні показники проведеного лісовпорядкування представлені в табл 1.2

Таблиця 1.2

Основні показники лісовпорядкування

Показники	Одиниці вимірювання	Обсяги
1.Площа лісовпорядкування	га	17954,7
в. т .ч. з використанням ортофотопланів	га	17954,7
2.Кількість кварталів	шт	349
3. Середня площа кварталів:	га	51,4
4. Кількість таксаційних виділів	шт	7156
5. Середня площа таксаційного виділу	га	2,5
6. Закладено площадок вибіркового методів таксації	шт	250
7. Закладено площадок на визначення сум площ поперечних перерізів деревостанів	шт	700
8. Закладено пробних площ – усього	шт	4
в т.ч. на рубки догляду*	шт	-
9. Кількість планшетів	шт	192

Таксація лісового фонду здійснювалась окомірною-вимірювальним методом, в основаному на поєднанні окомірної таксації з вибірковою вимірювальною таксацією, дані якої є основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувались таблиці „Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0” (Національного аграрного університету, 2007 року).

Існуючий поділ лісів на категорії ДП „Коростишівський лісгосп АПК” затверджений наказом Державного агентства лісових ресурсів України № 95 від 07.03.2012 р. „Про віднесення ділянок дочірнього підприємства „Коростишівський лісгосп АПК”, Міністерства аграрної політики продовольства України, що відносяться до відповідних категорій лісів по Житомирській області (табл. 1.3). Карти-схеми поділу лісів на категорії подано в Додатку А.

Категорії лісів ДП „Коростишівський лісгосп АПК”

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом	19,8	1,0
втому числі:		
– пам'ятка природи	19,8	1,0
Рекреаційно-оздоровчі ліси – разом	2946,1	16,0
втому числі:		
– ліси у межах населених пунктів	82,6	1,0
– лісогосподарська частина лісів зелених зон	2863,5	15,0
Захисні ліси – разом	9391,6	52,0
втому числі:		
– полезахисні лісові смуги	957,8	3,0
– ліси протиерозійні	255,8	2,0
– ліси уздовж смуг відведення залізниць	177,4	2
– ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	135,0	1,0
– ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів	1767,1	10,0
– байрачні ліси	140,7	1,0
– інші захисні ліси	5957,8	33,0
Експлуатаційні ліси	5597,2	31,0
Всього по лісгоспу:	17954,7	100

Висновком ОВД з оцінки впливу на довкілля від 12.01.2024 року № 12/01-202392011095/1 і Планом проведення післяпроектного моніторингу ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» передбачено використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок.

Рубки головного користування запроектовані відповідно до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 761 і „Правил рубок головного користування“, затверджених наказом Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2008 р. № 364.

На основі статей 39-41 Лісового кодексу України (2006 р.), керуючись Постановою КМ України № 733 від 16.05.2007 р. „Порядок поділу лісів на

категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок”, під час проведення базового лісовпорядкування у 2015-2016 рр. здійснене приведення існуючого поділу лісів ДП „КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК” у відповідність до Порядку.

Відповідно до поділу території лісів за породами, переважаючою є сосна звичайна (*Pinus sylvestris*) понад 50 %.

Насадження з повнотою 0,3-0,4 займають площу 1555,0 га (9,9 %).

Щорічний обсяг рубок головного користування запроектовано в об’ємі 17,53 тис. м³ ліквідної деревини на площі 94,8 га, в тому числі рекреаційно-оздоровчі ліси – 1,69 тис. м³ на площі 8,3 га, захисні ліси – 6,75 тис. м³ на площі 38,3 га, експлуатаційні ліси – 9,09 тис. м³ на площі 48,2 га.

Основним способом рубок є суцільнолісосічні рубки.

Станом на 01.10.2024 р. рубки головного користування проводяться на 30 ділянках, загальною площею 45,9 га; суцільні санітарні рубки – на 85 ділянках, загальною площею 167,1 га.

Завершено суцільну санітарну рубку на загальній площі 135,9 га, з якої заготовлено деревини загальною масою 6650 м.куб. Рубки головного користування завершено на загальній площі 38,8 га, з якої заготовлено загальної маси 6982 м.куб., з них ліквідної маси 6012 м.куб.

Зведені відомості огляду місць рубок догляду за лісом, санітарних рубок та головного користування представлено в Додатку А. Акти огляду місць рубок догляду за лісом представлено в Додатку Б.

З усієї площі лісових ділянок, що потребують лісовідновлення, природне поновлення можливе на площі 579,0 га. На всій іншій площі (1878,3 га) створення високопродуктивних лісів із господарсько-цінних порід можливе тільки штучним шляхом. Проектуючи різні способи лісовідновлення, лісовпорядкування брало до уваги напрямок і успішність ходу природного поновлення в різних типах лісу та різних категоріях лісових ділянок.

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 2 роки, не враховуючи року рубки для

порід: акації білої, берези повислої, осики, вільхи чорної та верби білої, а для інших порід – 5 років.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, в залежності від групи типів лісу та цільової породи, прийняті наступні: для берези повислої, дуба червоного – 4 роки, сосни звичайної, дуба черешчатого – 6 років.

Проведення суцільних санітарних рубок буде здійснюватися на підставі спеціального дозволу – лісорубного квитка, з подальшим лісовідновленням на місцях зрубів. Лісовідновлення після проведення суцільних санітарних рубок буде здійснюється шляхом створення лісових культур, та сприянням природному поновленню відповідно до лісорослинних умов і наявності достатньої кількості насінників.

2. Програма та методика досліджень

За результатами оцінки впливу на довкілля планової діяльності зі спеціального використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок на території лісового фонду ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної отриманий позитивний Висновок з оцінки впливу на довкілля від 12.01.2024 року № 12/01-202392011095/1.

На виконання умов Висновку з оцінки впливу на довкілля від 12.01.2024 року № 12/01-202392011095/1 планованої діяльності (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 202392011095) згідно п. 6 Висновку на суб'єкта господарювання покладається обов'язок здійснювати післяпроектний моніторинг (табл. 2.1).

Звіти післяпроектного моніторингу подаються до Міндовкілля протягом наступного місяця за звітним, згідно вимог Висновку про ОВД.

Виявлення оселищ, що потребують охорони у межах об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161) здійснюється шляхом аналізу документів, що характеризують Смарагдові об'єкти і їх співставлення із лісотаксаційними матеріалами лісокористувача з наступним натурним рекогносцирувальним обстеженням територій.

Моніторинг рідкісних видів здійснюється шляхом регулярного обстеження територій провадження планової діяльності, під час яких ідентифікуються рідкісні види тварин та рослин, що занесені до Червоної книги України та до додатків Бернської конвенції.

Основний період ідентифікації місцезростань рідкісних рослин – період активної вегетації, котрий збігається із періодом активної життєдіяльності рідкісних видів безхребетних тварин.

**План
проведення післяпроектного моніторингу**

на виконання умов Висновку з оцінки впливу на довкілля від 12.01.2024 року № 12/01-202392011095/1 планованої діяльності ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» «Використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок на території лісового фонду Дочірнього підприємства «Коростишівський лісгосп АПК» Житомирського обласного комунального агролісогосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Житомирської обласної ради» (реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності 202392011095)

№	Предмет дослідження	Періодичність здійснення	Умови звітності
2.	Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності	Один раз на рік	Результати післяпроектного моніторингу (звіти післяпроектного моніторингу разом з копіями протоколів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках післяпроектного моніторингу чи інших матеріалів, що містять результати досліджень) подаються протягом наступного місяця за звітним до уповноваженого центрального органу, а також забезпечується їх опублікування на власному вебсайті (у разі наявності) або направляється до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах. Моніторинг здійснюється щорічно протягом п'яти років з моменту початку провадження планованої діяльності
3.	Дослідження щодо впливу планованої діяльності на стан популяції раритетних видів		
4.	Дослідження щодо впливу планованої діяльності на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі.		
5.	Проведення роботи та безперешкодне надання інформації з метою проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів»		

Цінні об'єкти біотопічного різноманіття (оселища об'єктів Смарагдової мережі, праліси, квазіпраліси і старовікові ліси) ідентифікуються експертом, шляхом камерального аналізу лісотаксаційних матеріалів із наступним рекгносцірувальним польовим обстеженням та із виконанням повторних уточнюючих обстежень протягом вегетаційного періоду.

Огляд місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів здійснюється на ділянках провадження планової діяльності, після виконання відповідних лісогосподарських робіт.

Облік заготовленої деревини та лісопродукції здійснюється згідно Наказу Держлісагентства України № 9 від 21.01.2013 р. «Про затвердження Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України».

Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планової діяльності буде представлено у річному звіті післяпроектного моніторингу та направлено до уповноваженого центрального органу, оприлюднено на вебсайті підприємства або направлено до органів місцевого самоврядування відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що можуть зазнати впливу планованої діяльності для публікації на їх вебсайтах.

Застосовували такі методи дослідження: детально-маршрутні, описові, статистичні, аналітичні, порівняльні, біоіндикаційні, комплексні, ландшафтно-екологічні, ботанічні, зоологічні, орнітологічні, польові, ретроспективного аналізу, моніторингу, картографічні.

При визначенні природних оселищ користувалися актуальною класифікацією оселищ EUNIS (2016) та характеристиками для визначення оселищ I-III рівнів з ознаками найбільшої діагностичної цінності. Також, порівнювали природні оселища з їх аналогами у Зеленій книзі України (Наказ Міндовкілля «Про затвердження переліків рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які

підлягають охороні і заносяться до Зеленої книги України, та природних рослинних угруповань, які вилучені із Зеленої книги України» № 368 від 17.12.2020 р.) та в Національному каталозі біотопів України (UkrBiotop), що включають інформацію про усю різноманітність біотопів (природних оселищ) України, загрози для них та рекомендації по збереженню.

Проективне вкриття у розрізі трав'янистих рослин визначали відповідно до частки кожного виду із градацією 5 %. Облік підросту деревних порід проводили на закладених площадках вздовж маршрутних ходів із визначенням виду, орієнтовного віку, висоти та кількості екземплярів.

З метою деталізації складу та структури фітоценозів закладали пробні площі (для вивчення деревостану (за ярусами) та чагарникового ярусу), а також площадки для оцінювання живого надґрунтового покриву (трав'янистого ярусу та дрібних чагарничків) і підросту основних деревних порід.

Дослідження рослинного покриву здійснювали за визначеними маршрутами на пробних і облікових площадках за загальноприйнятими методиками (Браун-Бланке). Загальна площа облікових площадок у межах виділів становила не менше 3 %. Пробні площі закладені згідно загально-прийнятих у лісовій таксації та лісовпорядкуванні методики відповідно до розроблених стандартів (ОСТ 56-69-83).

Серед об'єктів флори здійснювали аналіз деревних рослин, чагарників, трав'янистих рослин, лишайників. Особливу увагу приділяли насадженням з незадовільним санітарним станом, що визначені за результатами лісопатологічного обстеження, як уражені та з ознаками всихання сильної інтенсивності внаслідок пошкодження ентомошкідниками і враження кореневою губкою.

Дослідження основних, зникаючих і рідкісних видів фауни здійснювали за попереднім аналізом матеріалів лісовпорядкування лісового фонду та іншої наявної інформації щодо локалізації видів у межах лісового фонду підприємства.

Ідентифікацію плазунів та комах й інших представників фауни проводили візуально; птахів – візуально, за наявністю місць гніздування, слідів життєдіяльності та за співом; ссавців – візуально та за слідами життєдіяльності.

Детальні дослідження включали аналіз та ідентифікацію наявних представників флори і фауни, виявлення рідкісних й зникаючих видів тварин і рослин за прокладеними маршрутами на заздалегідь визначених точках, які були локалізовані на ділянках, що знаходяться у безпосередній близькості від об'єкту планованої діяльності.

Назви видів флори та фауни і типів рослинних угруповань зазначали відповідно до номенклатури, прийнятої у спеціальній літературі. Виявлені під час польових дослідження види тварин і рослин було ідентифіковано з використанням наукової літератури та порівняно з переліком видів, що підлягають особливій охороні на території області, переліком видів Червоної книги України, Резолюцій 4 і 6 Бернської конвенції, Європейського Червоного Списку, МСОП та CITES, переліком рослинних угруповань, зазначених у Зеленій книзі України та Національному каталозі біотопів України.

За результатами післяпроектного моніторингу ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» із залученням експертів, розробляють та впроваджують систему заходів щодо зменшення негативного впливу лісогосподарської діяльності на раритетні компоненти біологічного та біотопічного різноманіття.

Польові обстеження проведено доктором біологічних наук, професором, Волошиною Наталією Олексіївною упродовж 2024 р. за участі інженерно-технічних працівників підприємства.

Відповідно до частини 5 статті 12 Закону України «Про Червону книгу України», не допускається оприлюднення відомостей про точне місце перебування (зростання) об'єктів Червоної книги України та інших відомостей про них, якщо це може призвести до погіршення умов охорони та відтворення цих об'єктів. З цих позицій, інформація про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, або про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи утилітарних цілей, є конфіденційною. До зазначеної інформації застосовується частина 8 статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та частини 9 і 18 «Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1026).

3. Результати післяпроектного моніторингу

3.1. Дослідження щодо впливу на види та оселища об'єктів Смарагдової мережі на території ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС»

Території ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» включено до об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161) (Додаток Д).

Загальна характеристика об'єктів Смарагдової мережі наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Характеристика об'єктів Смарагдової мережі

Код об'єкту мережі	Назва об'єкту мережі	Площа, га	Кількість об'єктів охорони (види, оселища), шт								
			оселища	птахи	ссавці	безхребетні	рептилії	амфібії	риби	рослини	Всі таксони
UA0000165	Korostyshivskiy	41 696,00	10	18	3	2	1	1	4	4	43
UA0000320	Teteriv river valley	51 710,29	-	-	1	-	1	2	4	2	10
UA0000161	Unava	13 331	7	16	2	5	1	1	3	2	37

В межах об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165), загальною площею 41 696,00 га, під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції знаходиться 10 природних оселищ та Резолюцією 6 Бернської конвенції: 4 вид рослин та 29 – тварин, з них: 3 – ссавців, 18 – птахів, 1 – амфібії, 1 – рептилії, 4 – риб та 2 – безхребетних.

В межах об'єкту Смарагдової мережі Unava (UA0000161), загальною площею 13 331,00 га, під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції знаходиться 2 вид рослин та 28 – тварин, з них: 2 – ссавців, 16 – птахів, 1 – амфібії, 1 – рептилії 3 – риб та 5 – безхребетних. Під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції охороняються 7 природних оселищ.

В межах об'єкту Смарагдової мережі об'єкту Смарагдової мережі Teteriv river valley (UA0000320), загальною площею 41 696,00 га, під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції природні оселища відсутні та Резолюцією 6 Бернської конвенції: 2 вид рослин та 8 – тварин, з них: 1 – ссавців, 2 – амфібії, 1 – рептилії та 4 – риб.

Загальний вигляд смарагдових об'єктів представлено на рис. 3.1.

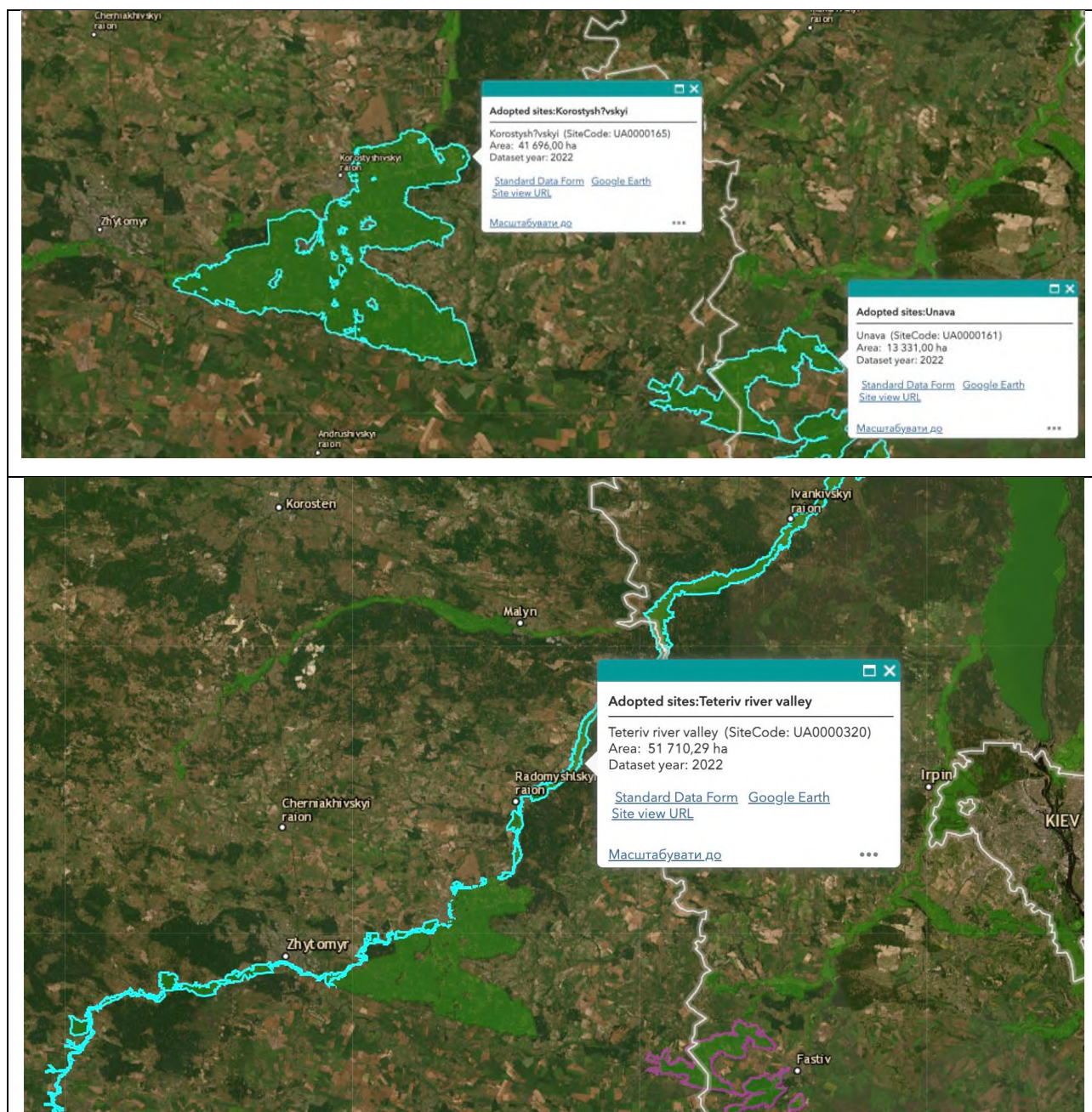

Рис. 3.1. Загальний вигляд об'єктів Смарагдової мережі до яких включено лісові масиви ДП «Коростишівський лісгосп АПК»

Території ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» частково включені до об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), на загальній площі 5 802,8 га, а саме: в межах Старолісецького лісництва, на загальній площі 824,6 га (кв. 13, 15, 17-22, 27, 29, 35, 37-39, 46, 53), Шахворостівського лісництва, на загальній площі 4327,8 га (кв. 2, 4, 9-57), Андрушівського лісництва, на загальній площі 632,8 га (кв. 1, 2, 8, 20, 21) та Попільнянського лісництва, на загальній площі 17,6 га (кв. 22); до об'єкту Смарагдової мережі Teteriv river valley (UA0000320), на загальній площі 334,8 га, а саме: в межах Старолісецького лісництва на загальній площі 129,2 га (кв. 15 (35,9 га), кв. 53 (93,3 га)) і Шахворостівського лісництва, на загальній площі 205,6 га (кв. 1 (57,3 га), 3 (88,4 га), 4 (57,5 га) та 9 (2,4 га) та до об'єкту Смарагдової мережі Unava (UA0000161), на загальній площі 276,8 га, а саме: в межах Попільнянського лісництва, на загальній площі 8,1 га (кв. 8 (2,8 га), кв. 10 (5,3 га), кв. 14 (107,0 га), кв. 15 (75,4 га), кв. 23 (6,1 га), кв. 24 (7,2 га), кв. 25 (73,0 га)).

Природні оселища, що підлягають охороні

Природні оселища під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинні угруповання Зеленої книги України реєстрували на ділянках ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», що включені до об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165) та Unava (UA0000161), в межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду Житомирської області.

В об'єкті Teteriv river valley (UA0000320) природні оселища під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції – відсутні.

В об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165) Смарагдової мережі під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції реєструють 10 типів природних оселищ. Найбільші площі зайняті типами природних оселищ G1.7: Термофільні листопадні ліси (2500 га) і G1.A1: Ліси *Quercus* – *Fraxinus* – *Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (2000 га); в Unava (UA0000161) – 7 типів природних оселищ, найбільші площі зайняті G1.7: Термофільні листопадні ліси (1000 га). Вони можуть зустрічатися на ділянках, що перехрещуються за площею

з територією ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», а саме в кв. 13, 15, 17-22, 27, 29, 35, 37-39, 46, 53 Старолісецького лісництва на загальній площі 824,6 га; в кв. 2, 4, 9-57 Шахворостівського лісництва, на загальній площі 4327,8 га; в кв. 1, 2, 8, 20, 21 Андрушівського лісництва, на загальній площі 632,8 га та в кв. 22 Попільнянського лісництва на загальній площі 17,6 га і входять до об'єкту Korostyshivskyi (UA0000165) та в кв. 8, 10, 14, 15, 23, 24, 25 Попільнянського лісництва, що входять до об'єкту Unava (UA0000161), на загальній площі 276,8 га.

Встановлено в межах лісового фонду ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» наявність наступних типів природних оселищ:

- C1 - Постійні евтрофні озера, ставки і водойми; C2 - Поверхневі течучі води;
- D2 - Трясовини, верхові та низинні болота; D5 - Осоки та зарості очерету, переважно без застою води;
- E1 - Сухі трав'яні угруповання; E2 - Трав'яні угруповання та угіддя з домінуванням різнотрав'я, мохів або лишайників; E3 - Сезонно вологі та вологі трав'яні угруповання; E5 - Узлісся та вирубки і високотравні угруповання;
- F3 - Температні та середземноморсько-гірські чагарники;
- G1 - Широколистяні листопадні ліси;
- H3 - Континентальні кліфи, скелі та відслонення.

Береги річок в об'єкті Teteriv river valley (UA0000320) вкриті мокрими або вологими евтрофними і мезотрофними луками, прирічковими листопадними чагарниками та березовими і вербними лісами зі сфагновими мохами. Представлені фрагменти природних оселищ: C1.222 : Вільноплаваючі скупчення жабурника, C1.223 : Вільноплаваючі скупчення *Stratiotes aloides*, C1.224 : Вільноплаваючі колонії *Utricularia australis* та *Utricularia vulgaris*, C1.225 : Вільноплаваючі килимки *Salvinia natans*, C1.3411 : Угруповання водяних жовтеців на мілководдях на незначних площах.

Серед аналогів природних оселищ типів C1.222, C1.223, C1.224, C1.225, C1.3411 в Зеленій книзі України реєструють наступні типи рослинних

угруповань: в мезотрофних та евтрофних водоймах: 135. Угрупування формації альдрованди пухирчастої (*Aldrovandeta vesiculosae*); 137. Угрупування формації водяного горіху плаваючого (*Trapeta natantis*); 139. Угрупування формації водяного жовтецю Ріона (*Batrachietta rionii*) 140. Угрупування формації глечиків жовтих (*Nuphareta luteae*); 143. Угрупування формації куширу донського (*Ceratophylleta tanaitici*); 144. Угрупування формації куширу напівзануреного (*Ceratophylleta submersi*); 145. Угрупування формації латаття білого (*Nymphaeeta albae*); 146. Угрупування формації латаття сніжно-білого (*Nymphaeeta candidae*); 150. Угрупування формації плавуну щитолистого (*Nymphoideta peltatae*); 153. Угрупування формації рдесника альпійського (*Potamogetoneta alpini*); 154. Угрупування формації рдесника довгого (*Potamogetoneta praelongi*); 155. Угрупування формації рдесника сарматського (*Potamogetoneta sarmatici*); 156. Угрупування формації рдесника туполистого (*Potamogetoneta obtusifolii*); 158. Угрупування формації ряски горбатої (*Lemneta gibbae*); 159. Угрупування формації сальвінії плаваючої (*Salvinietta natantis*).

Природні оселища об'єднують угруповання вкорінених або вільноплаваючих рослин з вегетативними і генеративними органами, зануреними у товщу води, або плаваючими на її поверхні. Поширені в мезотрофних, мезоевтрофних та евтрофних водоймах з повільною або відсутньою течією. Приурочені переважно до мілководь водойм з незначною глибиною води (50–100 см) та мулистими донними відкладами. На ділянках зі значною глибиною та у водоймах зі швидкою течією формуються розріджені ценози. Приурочені, здебільшого, до мулистих, рідше піщаних, чи торф'янистих донних відкладів з високим (рідше помірним) вмістом органічних та азотистих сполук. Представлені трьома ярусами, з яких найбільше розвинутий підводний та наводний. Надводний формується рідко, він розріджений, складений повітряно-водними видами. Ценози переважно монодомінантні. Виділяються численні варіанти за ступенем евтрофності води та життєвою формою домінантів. Більшість біотопів мають в тій чи іншій мірі порушену природну структуру, є фрагментованими.

Формуванню цих типів біотопів сприяють розвинуті заплави понизь великих річок. Біотопи поширені на схилах і днищах неглибоких западин, на рівнинних ділянках прируслової та центральної частин заплави, на ділянках з багатими на поживні речовини ґрунтами – лучними, болотисто-лучними та лучно-болотними, рідше торф'янистими або дерновими часто оглеєними і мулистими різного механічного складу – від піщаних до глинистих, переважно із нейтральною реакцією ґрунтового розчину. Режим використання угідь – переважно сінокісний або комбінований, помірний.

C2.33 : Мезотрофна рослинність повільно текучих водотоків

Аналоги в UkrBiotop: C:1.1 Плаваючі на поверхні і в товщі води гідрофіти; C:1.2 Прикріплені до дна макрофіти (евгідатофіти); C:1.3 Вкорінені макрофіти з плаваючими на поверхні води листям (аерогідатофіти).

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Біотоп об'єднує угруповання вкоріненних рослин з вегетативними і генеративними органами, зануреними у товщу води або плаваючими на її поверхні. Ценози поширені в мезотрофних, мезоевтрофних та евтрофних водотоках, переважно із повільною течією. Приурочені переважно до мілководь з незначною глибиною води (до 100–200 см) та мулистими, торф'янистими, чи пісковими донними відкладами. На ділянках із значною глибиною та у водотоках зі швидкою течією формуються розріджені ценози. Найбільш виражений підводний та наводний яруси. Надводний зазвичай не формується. Лише у прибережній смузі можуть траплятись поодинокі повітряно-водні види. В рукавах, заводях, захищених від вітру місцях з'являються *Lemna minor*, *Salvinia natans* та *Spirodela polyrrhiza*. Ценози переважно монодомінантні. В залежності від швидкості течії, рівня води (пори року) та ступеня евтрофності води зовнішній вигляд ценозів може значно змінюватися.

Загрозами для цього біотопу є: зміна гідрологічного режиму водойм, забруднення та евтрофізація водотоків, зарегулювання заплав, експансія інвазійних видів рослин.

Природне оселище представлене в об'єкті Unava (UA0000161).

Площа 1 га

Репрезентативність – А.

Збереженість – А.

D2.3 : Перехідні трясовини та сплавини.

D5.2 : Зарості крупних осок переважно без застою води. Угрупування широко поширені на території периферійної частини болотяних притоків рік. Площа швидко зменшується внаслідок висихання у результаті глобальних кліматичних змін. На території лісового фонду не виявлені.

Аналог в UkrBiotop: D:2.111 Осокові угруповання, що характеризуються неоднорідністю мікрорельєфу.

Аналоги в Зеленій книзі України відсутні.

Біотоп приурочений до тривалозаливних рівнинних заболочених ділянок. Рівень води протягом року знаходиться вище поверхні ґрунту. Характерний вигляд біотопу надають купинні осоки-домінанти. У зв'язку зі слабшою ценозоутворюючою стратегією осок-домінантів, видовий склад багатший, ніж у ценозів, сформованих кореневищними осоками. Залежно від ступеня зволоження можуть траплятись види з різною екологічною амплітудою – від гідрофітів до мезотрофних лучних видів.

Загрозою для цього типу оселища є зміна гідрологічного режиму, заростання та осушування стариць, евтрофізація водойм, торфорозробка, надмірна господарська діяльність, зокрема, риборозведення.

Природне оселище D5.2 представлено в об'єкті Unava (UA0000161) на площі 12,0 га та Korostyshivskyi (UA0000165) – D5.2 (40,0 га) і D2.3 (10 га).

Репрезентативність – А-В.

Збереженість – А.

E1.11 : Євро-сибірські угруповання на уламках скель

Аналоги в UkrBiotop: Н:2.11 Хазмофітні біотопи на базифітних карбонатних відслоненнях *Sedo albi-Veronicion dillenii* Korneck 1974; Н:2.12 Біотопи стрімких схилів відслонень щільних карбонатних порід палеозою-кайнозою.

Аналоги в Зеленій книзі України – відсутні.

Біотопи формуються на крутих обривистих схилах щільних карбонатних відкладів висотою до 100 м. Породи представлені вапняками, сланцями, аргілітами, алевролітами, гіпсами та пісковиками, нашарування яких має складну структуру, порушену вертикальними тріщинами, горизонтальними полицями, де накопичується дрібнозем або ґрунти типу “рендзини”. Характерними є ерозійно-денудаційні процеси, що протидіють формуванню ґрунту. В таких аридних термофільних сухих бідних умовах формується специфічний набір синтаксонів і трапляються види, характерні для південніших регіонів.

Природне оселище зустрічається лише в об’єкті Korostyshivskyi (UA0000165).

Площа 0,1га.

Репрезентативність – А.

Збереженість – А.

E1.9 : Незімкнені несередземноморські сухі кислі та нейтральні трав’яні угруповання у тому числі континентальні трав’яні угруповання на дюнах

Аналоги в Зеленій книзі України і UkrBiotop – відсутні.

Біотоп сформований в умовах вкрай бідного на поживні речовини та сухого піщаного ґрунту. Рослинний покрив незімкнутий, утворений переважно булавоносцем сіруватим, зозулиним льоном волосковидним та наземних лишайників – різних видів кладоній та цетрарії. Оселища на ділянках планованої діяльності не виявлені.

Незімкнуті некальцефільні, переважно піщані, угруповання. Проективне покриття 30-70 %. Домінантами в різних підтипах можуть бути *Agrostis spp.*, *Calamagrostis epigeios*, *Corynephorus canescens*, *Cladonia spp.*, *Cetraria spp.*, *Festuca beckeri*, *Festuca polesica*. Характерними є *Ceratodon purpureus*, *Corispermum nitidum*, *Euphorbia seguierana*, *Jasione montana*, *Kochia laniflora*, *Koeleria glauca*, *Rumex acetosella*, *Salix rosmarinifolia*, *Sedum acre*, *Spergula morisonii*, *Stipa borysthena*, *Syntrichia ruralis*, *Teesdalia nudicaulis*, *Thymus serpyllum*.

Природне оселище зустрічається лише в об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165) на площі 10,0 га та в об'єкті Unava (UA0000161) – 2,0 га.

Репрезентативність – А.

Збереженість – А.

E3.4 : Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки

Аналог UkrBiotop: E:1.23 Лисохвостові луки рівнинних ділянок заплав із змінним зволоженням.

Аналоги в Зеленій книзі України – відсутні.

Заплавні луки, приурочені до схилів та днищ неглибоких западин або рівнинних ділянок різних частин заплав, найчастіше прируслових та центральних, збагачених делювіальними відкладами.

Формуванню біотопів сприяють розвинуті заплави понизь великих річок. Біотопи поширені на схилах і днищах неглибоких западин, на рівнинних ділянках прирусової та центральної частин заплави, на ділянках з багатими на поживні речовини ґрунтами – лучними, болотисто-лучними та лучно-болотними, рідше торф'янистими або дерновими часто оглеєними і мулистими різного механічного складу – від піщаних до глинистих, переважно із нейтральною реакцією ґрунтового розчину. Режим використання угідь – переважно сінокісний або комбінований, помірний.

Природне оселище реєструють в об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165) на площі 10 га та в об'єкті Unava (UA0000161) – 1,0 га.

Репрезентативність – А.

Збереженість – А.

G1.7 : Термофільні листопадні ліси

Аналоги в UkrBiotop: G3.12 Багаті сосново-дубові термофільні ліси.

В Зеленій книзі України аналоги біотопів відсутні.

Поширені переважно в лісовій зоні. Ґрунти середньої трофності, свіжі (лісорослинні умови С2, В2, рідко С1, С3) дерново-підзолисті, світло-сірі, рідше дерново-карбонатні і бурі лісові. За видовою насиченістю вищих судинних

рослин є одними з найбагатших лісових біотопів Європи (часто більше 70 видів на опис площею 400 м²).

Природне оселище реєструють в об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165) на площі 2500 га та в об'єкті Unava (UA0000161) – 1000,0 га.

Репрезентативність – В.

Збереженість – В.

G1.A1: Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.

Аналоги в UkrBiotop: G:1.216. Кленово-липово-дубові ліси Лівобережжя України, G:1.234 Липово-кленові ліси на стрімких схилах.

Аналоги в Зеленій книзі України: 20. Угрупування звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої осоки кореневищної (*Carex rhizina*); 22. Угрупування звичайнодубових лісів (*Querceta roboris*) з домінуванням у травостої цибулі ведмежої (*Allium ursinum*); 23. Угрупування звичайнодубових лісів деренових (*Querceta (roboris) cornosa (maris)*) та польовокленово–звичайнодубових лісів деренових (*Acereto (campestris)–Querceta (roboris) cornosa (maris)*).

Темні широколистяні ліси на лесових плакорах і схилах, на високих ділянках заплав. Поширені в східній частині України в межах лісостепової зони, де здебільшого є зональними угрупуваннями, та степової зони. В степовій зоні трапляється переважно на схилах долин і в балках (байрачні ліси свіжого ступеня зволоження), на сході України в межах степової зони є великі плакорні масиви. Ґрунти сірі лісові, темно-сірі лісові та чорноземи опідзолені.

Дубово-ясенево-грабові ліси на евтрофних і мезотрофних ґрунтах. Атлантичні, середньоєвропейські та східноєвропейські ліси з домінуванням *Quercus robur* або *Quercus petraea*, на евтрофних або мезотрофних ґрунтах, із зазвичай рясним і багатовидовим трав'яним та чагарниковим ярусами. Часто присутній *Carpinus betulus*. Вони утворюються за умови надто сухого клімату

або на ґрунтах, надто вологих або надто сухих для бука або внаслідок лісового менеджменту, сприятливого для дубу.

Природне оселище реєструють в об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165) на площі 2000 га та в об'єкті Unava (UA0000161) - 200,0 га.

Репрезентативність – А-В.

Збереженість – А.

G3.4232 : Сарматські ліси степової зони з *Pinus sylvestris*

UkrBiotop: G:2.216 Соснові ліси континентальні з остепненим травостоем.

Аналоги в Зеленій книзі України – відсутні.

Континентальні ксерофітні бори, поширені на борових терасах річок лісостепової та степової зон. Приурочені до вершин та схилів піщаних дюн та локальних підвищень, що тягнуться у вигляді горбистих пасм з піщаними слабопідзолистими та дерново-слабопідзолистими легкими, слабозакріпленими ґрунтами, бідними на поживні речовини, переважно із нейтральною реакцією ґрунтового розчину.

Природне оселище реєструють в об'єкті Unava (UA0000161) - 200,0 га.

Репрезентативність В.

Збереженість В.

H2.6 : Кальцифітні та ультраосновні осипища теплих експозицій

Аналоги в UkrBiotop: Н:2.23 Біотопи колювіальних відкладів (осипи, відвали, великі уламки вапняків) нижнього та середнього поясів; Н:2.24 Біотопи гляреофітних рихлих колювіальних відкладів (осипів, обвалів, великих уламків) верхніх поясів Гірського Криму.

Аналоги в Зеленій книзі України – відсутні.

Біотопи кам'янистих осипів, щебеню, глиб ("гляреофітон"), що формуються під обривами, біля підніжжя гір, характеризуються рухливістю колювіальних рихлих відкладів, відсутністю ґрунтового покриву, коливанням температурних показників, специфікою водного режиму ("рухливий петрофітон"), в проміжках якого накопичується дрібнозем та продукти вивітрювання осадових карбонатних порід.

Природне оселище реєструють лише в об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165).

Площа 0,1 га.

Репрезентативність – В.

Збереженість – А.

НЗ.1 : Кислі силікатні внутрішньоконтинентальні скелі

Аналоги в UkrBiotop: Н:1.11 Хазмофітні біотопи, які формуються на відслоненнях Українського кристалічного щита; Н:1.12 Біотопи валунів, “лобів” з лишайниками, мохами, угрупованнями *Asplenietea trichomanes* та з участю видів *Sedum*, *Sempervivum*; Н:1.21 Біотопи, що формуються в умовах накопичення порід при відсутності ґрунту і достатньому зволоженні.

В Зеленій книзі України аналоги – відсутні.

Біотопи пов'язані із виходами порід Українського кристалічного щита, що прорізається річковими долинами, а також відслоненнями базальтів. Формуються на обривах, а також на горизонтальних, похилих поверхнях, де накопичуються малопотужні продукти руйнації кристалічних порід, малопотужні добре аеровані рухляки, елювіальні, делювіальні відклади легких (піщаних) порід. Ґрунти ранкерного типу накопичуються у від'ємних формах рельєфу. Вони мають кислу реакцію, низьку ємність катіонного обміну, низьку насиченість основами, низький вміст гумусу.

Загрози: створення кар'єрів та видобування корисних копалин, рекреація, спелеотуризм.

Природне оселище реєструють лише в об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165).

Площа 0,1 га.

Репрезентативність – А.

Збереженість – А.

В більшості об'єктів ПЗФ охороняється природне оселище типу G1.A1: Ліси *Quercus* – *Fraxinus* – *Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах.

В ландшафтному заказнику місцевого значення «Урочище Смульське» (кв. 57 вид. 1, 2, 7 Шахворостівського лісництва) переважають хвойні, мішані та листяні насадження, серед яких реєструють як молоді насадження, так і

перестійні ліси з домінуванням звичайно дубових лісів ліщиново-різнотравно-конвалієвих та звичайно дубових лісів крушиново-різнотравно-конвалієвих дібров.

Для ботанічного заказника місцевого значення «Голубіївський ліс» (кв. 129, вид. 3, 4, 5 Андрушівського лісництва) характерні лісові насадження з домінуванням видів: дуб звичайний (*Quercus robur*), сосна звичайна (*Pinus sylvestris*), а також часто зустрічається береза повисла (*Betula pendula*), що характерні для природного оселища типу G1.A1: Ліси *Quercus* – *Fraxinus* – *Carpinus betulus*. В заплавах річок, вологих та заболочених луках реєструють заплавні вільшані, ясеневі, ясенєво-вільшані, дубові ліси. Також, значну цінність становлять похідні старовікові липово-грабові ліси у типі лісорослинних умов свіжих гряд, типовому для лісосепої зони.

Болотисті луки представлені угрупованнями, утвореними осокою гострою (*Carex acuta*), осокою пухирчастою (*C. vesicaria*), лепешняком великим (*Glyceria maxima*), очеретянкою звичайною (*Phalaroides arundinacea*). Домінанти мають проективне покриття 85-95 %. Для цих ценозів характерна висока частота зустрічності представників гідрофітного різнотрав'я, які мають проективне покриття до 2-3 %. На болотистих луках трапляються заболочені ділянки з домінуванням верби попелястої (*Salix cinerea*) та очерету (*Phragmites australis*), виявлені ділянки зі значною участю вовчого тіла болотного (*Comarum palustre*).

В загальнозоологічному заказнику місцевого значення «Урочище Пасічне» (кв. 50, вид. 10-18, 20 - 25, 35 – 40 та кв. 56, вид. 30, 31, 35, 40-42, 49 Шахворостівського лісництва) найбільшу господарську цінність становлять дубові ліси, звичайно дубові ліси ліщиново-різнотравно-конвалієві діброви. Дуб звичайний (*Quercus robur*) – формує деревний ярус цих насаджень, а його співдомінантом є Сосна звичайна (*Pinus sylvestris*).

В ландшафтному заказнику місцевого значення «Яроповицький» (кв. 22, вид. 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25 Андрушівського лісництва) пріоритетами охорони є збереження лісостепового ландшафту, ділянок лучно-степової рослинності, популяції регіонально рідкісного виду - дзвоників сибірських

(*Campanula sibirica*). Заказник засаджений лісами: хвойними, мішаними та листяними. Серед них існують як молоді насадження, так і досить старі. Сосна звичайна (*Pinus sylvestris*) – формує деревний ярус цих насаджень. Борти балки штучно заліснені сосновими культурами. Крім цього деревний ярус складають такі види: береза поникла (*Betula pendula*), вільха чорна (*Alnus glutinosa*).

Лісовий заказник місцевого значення «Трубіївський ліс» (кв. 86, вид. 2, 3, 4 Андрушівського лісництва) характеризується наявністю рівнинних ландшафтів і насадженнями хвойних, мішаних та листяних лісів. Домінантними виступають дуб звичайний (*Quercus robur*), сосна звичайна (*Pinus sylvestris*) та вільха чорна (*Alnus glutinosa*). Також тут зустрічаються насадження берези повислої (*Betula pendula*), ясена звичайного (*Fraxinus excelsior*), липи серцелистої (*Tilia cordata*), осики (*Populus tremula*).

Особливістю **ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Грабчаковий ліс»** (кв. 1 вид. 10, 13 Старосілецького лісництва) є великий масив насаджень грабу (*Carpinus betulus*), та зростанням окремих дерев таких видів: липа серцелиста (*Tilia cordata*), дуб звичайний (*Quercus robur*) та верба (*Salix*).

Рослинні асоціації, занесені до Зеленої книги України в межах об'єктів Смарагдової мережі та об'єктів ПЗФ, що включені до їх складу і представлені при характеристиці природних оселищ та їх аналогів.

Найбідніші екотопи зайняті сосновими лісами союзу. Деревний ярус утворений сосною (*Pinus sylvestris*), інколи березою (*Betula pendula*), як правило, є домішка дуба (*Quercus robur*). В чагарниковому ярусі (6 %) переважає *Quercus robur*, в трав'яному (22 %) здебільшого домінує костриця овеча (*Festuca ovina*) або конвалія травнева (*Convallaria majalis*).

Константними видами цих лісів є: всюдник пурпуровий (*Ceratodon purpureus*), всюдник пурпуровий (*Ceratodon purpureus*), зіновать руська (*Chamaecytisus ruthenicus*), конвалія травнева (*Convallaria majalis*), злинка канадська (*Conyza canadensis*), костриця овеча (*Festuca ovina*), черемха пізня (*Padus serotina*), щавель горобинний (*Rumex acetosella*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

Репрезентативність синтаксонів рослинних угруповань та асоціацій різниться, через різноманітність біотопів регіону. Зокрема, показники в флористично представлені угрупованнями з домінуванням сосни звичайної (*Pinus sylvestris*) склали 0,56, і дуба звичайного (*Quercus robur*) - 0,59, найнижчі в долинах річок – 0,42. Низька репрезентативність властива асоціаціям болотної рослинності, а висока – лісовим синтаксонам, що пояснюється різним рівнем фрагментарності, частотою зустрічності та флористичним насиченням екотопів.

Види рослин, що підлягають охороні в об'єктах Смарагдової мережі

Раритетні види рослин і тварин, із переліку Резолюції 6 Бернської конвенції та Червоної книги України зосереджено в межах об'єктів і територій ПЗФ Житомирської області та об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161).

До переліку видів рослин, що підлягають охороні Резолюції 6 Бернської конвенції в об'єкті Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165) віднесено чотири види рослин: надається у звіті з конфіденційною інформацією. (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Рослини що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції в межах
Смарагдових об'єктів

Детальна інформація надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Рідкісних і зникаючих видів рослин, що занесені в Червону книгу України, Резолюцію 6 Бернської конвенції та регіонально рідкісні під час польових маршрутів не реєстрували.

У випадку виявлення цінних для збереження біологічного різноманіття видів флори і фауни під час майбутніх моніторингових досліджень на території планованої діяльності ДП «КОРОСТИШВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», вони будуть описані у звітах післяпроектного моніторингу та виключені із рубок головного користування й інших видів рубок згідно чинного законодавства.

Види тварин, що підлягають охороні в об'єктах Смарагдової мережі

В межах об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165) під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції знаходяться 33 видів тварин, з них: 3 – ссавців, 18 – птахів, 1 – амфібії, 1 – рептилій, 4 – риби та 2 – безхребетних.

В межах об'єкту Смарагдової мережі Teteriv river valley (UA0000320) під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції знаходяться 10 видів тварин, з них: 1 – ссавців, 2 – амфібії, 1 – рептилій, 4 – риби.

В межах об'єкту Смарагдової мережі Unava (UA0000161) під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції знаходяться 30 видів тварин, з них: 2 – ссавців, 16 – птахів, 1 – амфібії, 1 – рептилій, 3 – риби та 5 – безхребетних.

Ссавці

У офіційному переліку обліковують три види ссавців, що потребують охорони в об'єкті Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165): надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Таблиця 3.3

Ссавці, що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції в межах
об'єктів Смарагдової мережі

Детальна інформація надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Птахи

Орнітофауна в об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165) представлена 18 видами птахів під охороною Резолюції 6 Бернської конвенції, в Unava (UA0000161) – 16. В Teteriv river valley (UA0000320) охоронювані види птахів відсутні.

В об'єкті Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165) реєструють види: надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Таблиця 3.4

Перелік видів птахів, що підлягають охороні в об'єкті Смарагдової мережі

Детальна інформація надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Враховуючи, що в межах лісового фонду ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» відсутні гідрологічні та іхтіологічні заказники, водно-болотні угіддя загальнодержавного чи регіонального значення і в руслі р. Тетерів, що знаходиться в межах підприємства немає місць зупинки перелітних птахів, вважаємо, що в загрози від планованої діяльності для птахів водно-болотної групи і перелітних птахів - мінімальні.

Із ідентифікованих, в межах ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» найбільшу кількість видів нараховує ряд горобцеподібних (Passeriformes) – 32 види, серед яких найчисельніші представники родин мухоловкових (Muscicapidae) – 7, родина в'юркових (Fringillidae) – 3 та кропив'янкових (Sylviidae) – 3.

При наявності цінних і рідкісних дерев, важливих для збереження місць гніздування птахів, вони будуть збережені та зазначені у переліку лісорубного квитка як такі, що не підлягають рубанню.

Місця постійного гніздування рідкісних та зникаючих видів птахів і тварин, що входять до переліку видів Резолюції 6 Бернської конвенції, Червоної книги України, таких, що знаходяться під регіональною охороною на ділянках, де заплановане проведення планованої діяльності ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», а також суміжних з ними ділянках на відстані 100 метрів не виявлено.

Амфібії

У переліку видів амфібій, що потребують охорони в об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161) зазначено один вид – кумку червоночереву (*Bombina bombina*) (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Перелік видів амфібій (земноводних), що підлягають охороні в об'єкті
Смарагдової мережі

№	Назва виду	Наявність на території				Характерний біотоп
		ЧКУ	Берн	МСОП	Регіон	

1.	Джерлянка червоночерева	(кумка)		+	+		Болота, водойми
2.	Тритон гребінчастий			+	+		Болота, водойми
Всього			-	2	2		

В Unava (UA0000161) також реєструють вид тритон гребінчастий (*Triturus cristatus*).

Види амфібій населяють вологі біотопи, в тому числі вологі вільхові та березові ліси по берегах боліт, де активно полюють на безхребетних. Для розмноження дані види потребують наявності у весняно-літній період мілководних водойм, що добре прогриваються, але не пересихають.

Загрозою для існування видів є порушення гідрологічного режиму.

В межах території лісництва за прокладеними польовими маршрутами виду та його місцеіснування не виявлено.

Рептилії

У переліку видів рептилій, що потребують охорони в об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161) зустрічається лише один вид - черепаха болотяна (*Emys orbicularis*), яка охороняється Резолюцією 6 Бернської конвенції (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Перелік видів плазунів, що підлягають охороні в об'єктах
Смарагдової мережі та їх охоронні категорії

№	Назва (укр.)	Назва (лат.)	ЧКУ	МСОП	ЄЧС	Берн	Бонн	CITES
1	Черепаха болотяна	<i>Emys orbicularis</i>	-	NT	NT	2	-	-

Черепаха болотяна дифузно поширена на ділянках з повільною течією уздовж систем середніх річок та лісових водойм. Життєдіяльність виду упродовж річного циклу пов'язана з водоймами (ділянки з слабопроточною або зі стоячою водою) і навколоводними біотопами.

У репродуктивний період *Emys orbicularis* потребують наявності доступних відкритих або напіввідкритих ділянок берега з піщаними пляжами, де ці плазуни роблять кладку яєць. В цей час самі тварини та їх кладки є дуже вразливими. На

порушених ділянках їх хижаками можуть виступати синантропні (ворона сіра) або інтродуковані (собака єнотоподібний) види тварин, а також різні аспекти діяльності людини (різкі зміни рівня води, забруднення водойм, браконьєрство). Екологічні особливості та біотопічний розподіл черепахи болотяної робить її малочутливими видом до наслідків лісогосподарської діяльності, якщо це не призводить до зміни гідрологічного режиму. Чисельність виду залежить від наявності водойм, що не пересихають та рівня переслідування з боку хижаків та людини.

Іхтіофауна в об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), представлена видами: гірчак амурський (*Rhodeus sericeus*) і щипавка звичайна (*Cobitis taenia*); Unava (UA0000161): гірчак амурський (*Rhodeus sericeus*), щипавка звичайна (*Cobitis taenia*) і в'юн звичайний (*Misgurnus fossilis*); Teteriv river valley (UA0000320): гірчак європейський, або звичайний, пукас (*Rhodeus amarus*), пічкур білоперий (*Romanogobio albipinnatus*).

До Червоної книги України із представлених видів занесено один вид: надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Таблиця 3.7

Перелік видів риб, що підлягають охороні в об'єкті Смарагдової мережі
Детальна інформація надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Планована діяльність загрози для популяції риб не несе.

Безхребетні

Різноманіття безхребетних представлено двома видами із переліку Резолюції 6 Бернської конвенції в об'єкті Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165): надається у звіті з конфіденційною інформацією. В Teteriv river valley (UA0000320) охоронювані види безхребетних відсутні (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Перелік видів безхребетних тварин, охороняються в об'єкті Смарагдової мережі
Детальна інформація надається у звіті з конфіденційною інформацією.

До Червоної книги України із представлених видів занесено три види: надається у звіті з конфіденційною інформацією.

Загрози для видів безхребетних лісових екосистем пов'язано з низькою екологічною пластичністю, обмеженими за площею видоспецифічними біотопами та присутністю розріджених степових ділянок. Основними умовами збереження псамофільних і степових видів безхребетних є запобігання механічного порушення ґрунтів на відповідних ділянках, за виключенням мінералізованих смуг.

Види фауни, особливо орнітофауни, спорадично траплялися під час переміщення на всій території лісового господарства.

На моніторингових ділянках, визначених для розробки не було виявлено рідкісних і зникаючих видів фауни, що охороняються Червоною книгою України, Резолюцією 6 Бернської конвенції та регіонально рідкісних.

В подальшому, при проведенні моніторингових досліджень, можливе виявлення ще ряду видів із переліку регіонально рідкісних і зникаючих.

Випадків масового розмноження стовбурових шкідників або масового всихання дерев, з причини їх ураження комахами не виявлено. Санітарний стан насаджень загалом задовільний.

Із стовбурових шкідників під час поточного лісопатологічного обстеження реєстрували види: лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Blastophagus minor*), лубоїд сосновий великий (*Blastophagus piniperda*), короїд шести зубий (*Ips sexdentatus*); на ялині – короїд типограф (*Ips typographus*), а також реєструють ураження збудником грибної хвороби – кореневою губкою (*Heterobasidion annosum*). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок, в незначному відсотку – представниками родин вусачів. З хвороб лісу на листяних породах дерев переважають – кореневі та стовбурові гнилі (осика, береза та дуб).

З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників було рекомендовано проведення суцільних санітарних рубок 0,2 га, 45,9 га та 21,2 га (Акт поточного лісопатологічного обстеження від 19.02.2024 р.), 27,2 га (Акт поточного лісопатологічного обстеження від 25.06.2024 р.), 1,3 га і 13,0 га

(Акт поточного лісопатологічного обстеження від 30.07.2024 р.), 7,4 га,
(Акт поточного лісопатологічного обстеження від 21.08.2024 р.), 10,2 га
(Акт поточного лісопатологічного обстеження від 16.09.2024 р.), 3,0 га
(Акт поточного лісопатологічного обстеження від 11.09.2024 р.) та 13,1 га
(Акт поточного лісопатологічного обстеження від 27.09.2024 р.),
(https://drive.google.com/drive/folders/1aut_-iBnzATXALQF-SluRoPZKxgDvRbq).

Отже, лісові масиви ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» включені до об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskiyi (UA0000165) на загальній площі 5 802,8 га, а саме: в межах Старолісецького лісництва на загальній площі 824,6 га (кв. 13, 15, 17-22, 27, 29, 35, 37-39, 46, 53), Шахворостівського лісництва, на загальній площі 4327,8 га (кв. 2, 4, 9-57), Андрушівського лісництва, на загальній площі 632,8 га (кв. 1, 2, 8, 20, 21) та Попільнянського лісництва на загальній площі 17,6 га (кв. 22); Teteriv river valley (UA0000320) на загальній площі 334,8 га, а саме: в межах Старолісецького лісництва, на загальній площі 129,2 га (кв. 15 і 53), Шахворостівського лісництва, на загальній площі 205,6 га (кв. 1, 3, 4 та 9); Unava (UA0000161), на загальній площі 276,8 га, а саме: в межах Попільнянського лісництва, на загальній площі 8,1 га (кв. 8, 10, 14, 15, 23, 24, 25).

В межах ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» природні оселища із переліку Резолюції 4 Бернської конвенції і рослинні угруповання Зеленої книги України реєстрували в межах ділянок, які перехрещуються із об'єктами Смарагдової мережі Korostyshivskiyi (UA0000165) та Unava (UA0000161). В об'єкті Teteriv river valley (UA0000320) природні оселища під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції – відсутні.

В об'єкті Korostyshivskiyi (UA0000165) Смарагдової мережі під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції реєструють 10 типів природних оселищ. Найбільші площі зайняті типами природних оселищ G1.7: Термофільні листопадні ліси (2500 га) і G1.A1: Ліси Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus

на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (2000 га); в об'єкті Unava (UA0000161) – 7 типів природних оселищ, найбільші площі зайняті оселищем типу G1.7: Термофільні листопадні ліси (1000 га). Їх знахідки можливі на ділянках, що перехрещуються за площею з територією ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК».

В межах об'єктів ПЗФ переважно представлені природні оселища типу G1.A1: Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus*, а саме: в ландшафтному заказнику місцевого значення «Урочище Смульське», (кв. 57 вид. 1, 2, 7 Шахворостівського лісництва); в ботанічному заказнику місцевого значення «Голубіївський ліс (кв. 129, вид. 3, 4, 5 Андрушівського лісництва)»; в загальнозоологічному заказнику місцевого значення «Урочище Пасічне», (кв. 50, вид. 10-18, 20-25, 35-40, кв. 56, вид. 30, 31, 35, 40-42, 49 Шахворостівського лісництва); в лісовому заказнику місцевого значення «Трубіївський ліс» (кв. 86, вид. 2, 3, 4 Андрушівського лісництва); в ландшафтному заказнику місцевого значення «Яроповицький» (кв. 22, вид. 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25 Андрушівського лісництва) та в ботанічній пам'ятці природи місцевого значення «Грабчаковий ліс» (кв. 1 вид. 10, 13 Старосілецького лісництва).

В об'єктах Смарагдової мережі *Korostyshivskiy* (UA0000165) зростають види рослин, що підлягають охороні Резолюції 6 Бернської конвенції: наголоватки волошкові (*Jurinea cyanooides*), півники угорські (*Iris hungarica*), сон широколистий (*Pulsatilla patens*), льонолижник безприквітковий (*Thesium ebracteatum*); в об'єктах *Teteriv river valley* (UA0000320) та *Unava* (UA0000161): аденофора лілієлиста або дзвінка звичайна (*Adenophora liliifolia*) та серпій різнолистий (*Klasea lycorifolia*).

Ділянки лісового фонду ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», де реєструють рідкісні і зникаючі види рослин та охоронні зони навколо них виключено із фонду рубок головного користування.

В межах об'єктів Смарагдової мережі *Korostyshivskiy* (UA0000165), *Teteriv river valley* (UA0000320) і *Unava* (UA0000161) під охороною Резолюції 6

Бернської конвенції знаходяться 46 видів тварин, з них: 3 – ссавців, 30 – птахів, 2 – амфібії, 1 – рептилій, 5 – риб та 5 – безхребетних, з них види занесені до Червоної книги України: 2 – ссавців, 10 – птахів, 1 – риб та 3 – безхребетних.

При польовому обстеженні в межах лісового фонду ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», де було заплановано і здійснювали провадження планованої діяльності, а також суміжних з ними ділянок на відстані 100 метрів не виявлено місць зростання видів рослин та перебування видів тварин, що входять до переліку додатку 1, 2 і 3 Бернської Конвенції та додатку 1 Резолюції 6 (1998), місць постійного гніздування і скупчення мігруючих птахів, природних оселищ під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинних угруповань Зеленої книги України, що охороняються в межах об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskiyi (UA0000165), Unava (UA0000161) і Teteriv river valley (UA0000320).

За результатами лісопатологічних обстежень реєструють види стовбурових шкідників: лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Blastophagus minor*), лубоїд сосновий великий (*Blastophagus piniperda*), короїд шестизубий (*Ips sexdentatus*); на ялині – короїд типограф (*Ips typographus*) та коренева губка (*Heterobasidion annosum*). Рекомендовано проведення суцільних санітарних рубок з метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників.

За умови, якщо такі види будуть виявлені під час відводів або ж безпосереднього за проведення планованої діяльності, вони будуть описані у звітах післяпроектного моніторингу і виключені із фонду рубок головного користування й інших видів рубок згідно чинного законодавства.

У разі дотримання всіх рекомендацій та вимог чинного природоохоронного законодавства вплив від передбачених рубок на раритетних представників флори і фауни буде в межах екологічного допустимого.

3.2. Ідентифікація належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів

Державним підприємством «Біологічні ресурси України» було проведено камеральний етап визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів або природних лісів у 2023 р. (Додаток В).

За результатами аналізу п'яти лісництв (Старосілецьке, Андрушівське, Брусилівське, Шахворостівське, Попільнянське) виокремлено 16 лісових кластерів, що потенційно відповідають критеріям ідентифікації пралісів, квазіпралісів або природних лісів за показниками: походження, склад. Проте, 15 з них не відповідали решті вимог (форма, група віку і вік деревостану, площа, антропогенний вплив (проведені рубки)), тобто до бланку ідентифікації внесено лише дані 1-го кластеру – Старосілецьке лісництво, квартал 43, виділи: 3, 7, 8. Проте, на території кв. 43 вид. 3 було виявлено антропогенний вплив - проведення рубки в 2017 році.

Квартал 43, виділи: 3, 7, 8 Старосілецького лісництва, загальною площею 64,2 га, на камеральному етапі відповідає критеріям ідентифікації пралісів, квазіпралісів або природних лісів за показниками: група віку і вік деревостану, походження, склад, площа, форма та відносно до потенційних ділянок пралісів, квазіпралісів або природних лісів. Даний кластер і вносено до бланку ідентифікації (Рис. 3.2).

Рис. 3.2. Ділянка Старосілецького лісництва квартал 43, виділи: 3, 7, 8, що відповідає критеріям ідентифікації пралісів, квазіпралісів або природних лісів

Відповідно, якщо під час планованої діяльності такі види будуть виявлені, вони будуть занесені до квартально-видільного переліку видів рослин, що охороняються Червоною книгою України. Навколо місцезростання популяцій трав'янистих квіткових рослин, цінних видів лишайників і грибів буде створена охоронна ділянка (Додаток 1 Наказу Міністерства екології та природних ресурсів № 557 від 29.12.2016 р. «Про додаткові заходи щодо збереження рідкісних та зникаючих видів тварин і рослин»), а ділянки, де виявлено раритетні види флори, віднесено до режиму обмеженого лісокористування, або виключені із розрахунку головного користування.

За показниками визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів або природних лісів, на камеральному етапі критеріям (група віку і вік деревостану, походження, склад, площа, форма) відповідає квартал

__, вид. __, __, __ *Старосілецького лісництва, загальною площею 64,2 га. Ділянку віднесено до потенційних ділянок пралісів, квазіпралісів або природних лісів і внесено до бланку ідентифікації. Планована діяльність на даній ділянці проводиться не буде.*

3.3. Квартально-видільний перелік ідентифікованих місць зростання та перебування видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України на місцях впровадження планової діяльності

Детальна інформація про реєстрацію видів рослин та тварин виявлених на обстежених ділянках надається у звіті з конфіденційною інформацією.

3.4. Дослідження щодо впливу планованої діяльності на стан популяції раритетних видів

Серед тварин, які охороняються за Резолюцією 6 Бернської конвенції на території *ландшафтного заказника місцевого значення «Урочище Смульське»* (кв. 57 вид. 1, 2, 7 Шахворостівського лісництва) реєструють види птахів: канюк звичайний (*Buteo buteo*), який оселяється неподалік відкритих просторів, на горбистих ділянках хвойних та листяних лісів і боривітер звичайний (*Falco tinnunculus*), який гніздиться повсюдно на деревах у старих гніздах воронових птахів, на кам'яних будинках та в норах у ярах.

В дубових і звичайно дубових лісах *загальнозоологічного заказника місцевого значення «Урочище Пасічне»* (кв. 50, вид. 10-18, 20-25, 35-40, кв. 56, вид. 30, 31, 35, 40-42, 49 Шахворостівського лісництва) зустрічаються лосі (в лісах, чагарниках) і особливо поблизу боліт, тихих річок і озер, де влітку вони годуються водною рослинністю і рятуються від спеки. Взимку для лося необхідні змішані і хвойні ліси з густим підліском. Лосі харчуються деревинно-чагарниковою і трав'янистою рослинністю, а також мохами, лишайниками і грибами.

Зустрічають рідкісного птаха – канюк звичайний (*Buteo buteo*), який гніздяться в лісі, на гілках листяних або хвойних дерев на висоті 4-15 м над землею. Гніздо будують із сухих гілочок, обплітаючи їх старою травою.

*В лісовому заказнику місцевого значення «Трубіївський ліс» (кв. 86, вид. 2, 3, 4 Андрушівського лісництва) у долині річки Роставиця серед насаджень дуба звичайного (*Quercus robur*), сосни звичайної (*Pinus sylvestris*) та вільхи чорної (*Alnus glutinosa*) реєструють місця гніздувань орлана-білохвоста (*Haliaeetus albicilla*).*

Орлан-білохвіст оселяється в прибережних місцях, що є його трофічним ареалом через велику кількість корму у вигляді риби. Гнізда птах влаштовує на високих деревах, подалі від людей. Чисельність цього виду значно скоротилася внаслідок переслідування людьми та частого отруєння отрутохімікатами. Протягом останніх декількох десятиліть чисельність в багатьох країнах частково відновилася, проте цей вид ще потребує охорони.

За результатами проведених польових досліджень у межах ділянок планованої діяльності ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», не виявлено регіонально рідкісних видів рослин, а також реліктових, занесених до Червоної книги України та Резолюції 6 Бернської конвенції.

Планована діяльність впливатиме на регіонально рідкісні та зникаючі види флори Житомирської області, види занесені до списку Червоної книги України і Резолюції 6 Бернської конвенції в межах екологічно допустимого, оскільки визначено їх точне місцеіснування, а також відведено охоронні зони. Рідкісні види і угруповання у сусідніх виділах знаходяться на відстані понад 100 м.

Післяпроектний моніторинг рідкісних видів рослин на території планованої діяльності лісового фонду підприємства проводиться з метою детальних обстежень території протягом різних сезонів року, а також здійснення комплексу заходів, щодо забезпечення просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, а також невиснажливого використання.

3.5. Дослідження моніторингових ділянок

На 2024 р. було визначено 11 моніторингових ділянок, де здійснювали моніторинг флори, фауни, рослинних угруповань та природних оселищ на етапах: до початку провадження планованої діяльності, під час та після здійснення рубок. П'ять моніторингових ділянок входять до території об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165).

Рубки формування і оздоровлення лісів, суцільні санітарні і рубки головного користування проводили відповідно до виписаних електронних лісорубних квитків <https://lk.ukrforest.com/forest-tickets/index>.

Акти огляду місць використання лісових ресурсів представлено в Додатку А і Б.

Нижче подаються описи моніторингових ділянок та результати моніторингу.

Ділянка 1.

Андрушівське лісництво, квартал 71, виділ 6.3, площа 1,4 га. Ділянка не включена до меж об'єктів Смарагдової мережі.

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240220-000012 від 21.02.2024 р. на підставі Акта лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 31.01.2024 р., пропозиції Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (ЦМУЛМГ) №05-12/218 від 19.02.2024 р. Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 10.10.2024 р. про що складено Акт огляду.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 2.

Андрушівське лісництво, квартал 21, виділ 14.1, площа 0,7 га. Ділянка включена до меж об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165).

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240625-000174 від 25.06.2024 р. на підставі Акту лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 30.05.2024 року, переліку заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2024 рік, пропозиції ЦМУЛМГ №05-12/659 від 25.06.2024 р., Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 10.09.2024 р. про що складено Акт огляду.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 3.

Андрушівське лісництво, квартал 20, виділ 31.7, площа 0,4 га. Ділянка включена до меж об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165).

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240625-000157 від 25.06.2024 р. на підставі Акту лісопатологічного обстеження лісових

насаджень від 30.05.2024 року, переліку заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2024 рік, пропозиції ЦМУЛМГ №05-12/659 від 25.06.2024 р. Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 10.09.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 1 дерево дуба звичайного.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 4.

Брусилівське лісництво, квартал 26, виділ 1.6., площа 2,9 га. Ділянка не включена до меж об'єктів Смарагдової мережі.

Проведено рубку головного користування, суцільнолісосічну відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240202-000245 від 08.02.2024 р. Господарство – твердолистяне, госпсекція – дубова. Спосіб очищення – комбінований.

Рубку завершено 01.10.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 24 дерева груші.

На ділянці частково збережено живий надґрунтовий покрив. Загальне проективне покриття рослинного покриву ділянки становить 0,5. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобини звичайної (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 5.

Брусилівське лісництво, квартал 11, виділ 4.9, площа 1,9 га. Ділянка не включена до меж об'єктів Смарагдової мережі.

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240219-000262 від 27.02.2024 р. на підставі Акту лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 30.01.2024 року, пропозиції Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства №05-12/217 від 19.02.2024 р. Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 01.08.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 4 дерева берези повислої.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 6.

Попільнянське лісництво, квартал 4, виділ 8, площа 7,2 га. Ділянка не включена до меж об'єктів Смарагдової мережі.

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240221-000101

від 28.02.2024 р. Акту лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 31.01.2024 року, пропозиції Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства №05-12/218 від 19.02.2024 року. Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 10.04.2024 р. про що складено Акт огляду.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

Ділянка 7.

Попільнянське лісництво, квартал 4, виділ 10.1, площа 0,4 га. Ділянка не включена до меж об'єктів Смарагдової мережі.

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240222-000003 від 28.02.2024 р. Акту лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 31.01.2024 року, пропозиції Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства №05-12/218 від 19.02.2024 р. Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено, про що складено Акт огляду.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

Ділянка 8.

Старосілецьке лісництво, квартал 42, виділ 10, площа 1,1 га. Ділянка не включена до меж об'єктів Смарагдової мережі.

Проведено рубку головного користування, суцільнолісосічну відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240220-000003 від 27.02.2024 р. Господарство – м'яколистяне, госпсекція – вільхова. Спосіб очищення – комбінований. На ділянці збережено 16 дерев груші та 5 дерев дуба звичайного. Рубку завершено 01.10.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 24 дерева груші.

На ділянці частково збережено живий надґрунтовий покрив. Загальне проективне покриття рослинного покриву ділянки становить 0,5. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобини звичайної (*Sorbus aucuparia*), мітлиця повзуча (*Agrostis stolonisans*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), пагони горобини звичайної (*Sorbus aucuparia*), золотушник звичайний (*Solidago virgaurea*), біловус стиснутий (*Nardus stricta*), нечуй-вітер волохатенький (*Hieracium pilosella*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 9.

Старосілецьке лісництво, квартал 27, виділ 20.1, площа 1,1 га. Ділянка включена до меж об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165).

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240219-000241 від 27.02.2024 р. на підставі Акту лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 30.01.2024 року, пропозиції Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства №05-12/217 від 19.02.2024 р.

Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 07.05.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 4 дерева дуба звичайного.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 10.

Шахворостівське лісництво, квартал 52, виділ 36.1, площа 1,4 га. Ділянка включена до меж об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskiy (UA0000165).

Проведено рубку головного користування, суцільнолісосічну відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240328-000199 від 05.04.2024 р. Господарство – м'яколистяне, госпсекція – вільхове. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 05.07.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 20 дерев дуба звичайного і 3 дерева ялини.

На ділянці частково збережено живий надґрунтовий покрив. Загальне проективне покриття рослинного покриву ділянки становить 0,5. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобини звичайної (*Sorbus aucuparia*), мітлиця повзуча (*Agrostis stolonisans*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), пагони горобини звичайної (*Sorbus aucuparia*), золотушник звичайний (*Solidago virgaurea*), біловус стиснутий (*Nardus stricta*), нечуй-вітер волохатенький

(*Hieracium pilosella*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

Ділянка 11.

Шахворостівське лісництво, квартал 47, виділ 15, площа 1,2 га. Ділянка включена до меж об'єкту Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165).

Рубку формування і оздоровлення лісів, суцільну санітарну проводили відповідно до виписаного електронного лісорубного квитка №20240222-000023 від 28.02.2024 р. на підставі Акту лісопатологічного обстеження лісових насаджень від 31.01.2024 року, пропозиції Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства №05-12/218 від 19.02.2024 р. Господарство – хвойне, госпсекція – соснова. Спосіб очищення – комбінований. Рубку завершено 10.05.2024 р. про що складено Акт огляду. На ділянці збережено 33 дерева дуба звичайного.

На території планованої діяльності та ділянці моніторингу трав'яний покрив достатньо розвинений. Рослинний покрив ділянки становить формують: ожина сиза (*Rubus caesius*), орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*), чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*), малина звичайна (*Rubus idaeus*), перестріч дібровний (*Melampyrum nemorosum*), полин-нехворощ (*Artemisia campestris*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*).

На ділянці відмічено сліди життєдіяльності козулі європейської (*Capreolus capreolus*) (сліди), зайця сірого (*Lepus europaeus*) (екскременти) та кабана дикого (*Sus scrofa*) (пориви).

За результатами проведення рубок пройде зміна типу оселища (біотопу), який можна буде визначити після завершення рубки головного користування і розвитку трав'яного покриву.

В ході проведення робіт з післяпроектного моніторингу, на ділянках планованої діяльності видів з переліку Червоної книги України не відмічено.

Ознак порушень на місцях заготівлі деревини, правильності розробки лісосік, здійснення побічних лісових користувань не виявлено. На кожну лісосіку до початку її розробки складається карта технологічного процесу розроблення лісосіки (технологічна карта), яка з урахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт.

У технологічних картах розроблення лісосік, зокрема, містяться: перелік підготовчих робіт; схема розробки лісосіки з нанесеними на неї виробничими об'єктами, устаткуванням, волоками тощо; способи проведення лісозаготівельних операцій (звалювання дерев, обрубкування сучків, трелювання, спуск, кряжування, сортування, штабелювання, навантаження деревини, очищення місць рубок); черговість розробки пасік; заходи щодо охорони праці; природоохоронні вимоги (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту, залишення цінних дерев тощо).

За результатами моніторингу із залученням експертів, розроблено та впроваджується система заходів щодо зменшення негативного впливу планової діяльності на компоненти біологічного і біотопічного різноманіття.

ВИСНОВОК

1. Висновком ОВД з оцінки впливу на довкілля від 12.01.2024 року № 12/01-202392011095/1 і Планом проведення післяпроектного моніторингу ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» ЖОКАП «ЖИТОМИРОБЛАГРОЛІС» передбачено використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок і проведення післяпроектного моніторингу, що включає: формування квартално-видільного переліку ідентифікованих місць зростання, перебування видів тварин та рослин, занесених до Червоної книги України, на місці провадження планованої діяльності; дослідження щодо впливу планованої діяльності на стан популяції раритетних видів; дослідження щодо впливу планованої діяльності на види і оселища об'єктів Смарагдової мережі та проведення ідентифікації належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів згідно з вимогами «Методики визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів».

2. ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» розташований в північно-східній частині Житомирської області на території Коростишівського, Брусилівського, Попільнянського, Андрушівського, Ружинського адміністративних районів.

Лісові масиви ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» за адміністративно-організаційною структурою формують 5 лісництв, що розташовані на загальній площі 17954,7 га, з них площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок складає 16287,0 га.

Щорічний обсяг рубок головного користування запроектовано в об'ємі 17,53 тис. м³ ліквідної деревини на площі 94,8 га, в тому числі рекреаційно-оздоровчі ліси – 1,69 тис. м³ на площі 8,3 га, захисні ліси – 6,75 тис. м³ на площі 38,3 га, експлуатаційні ліси – 9,09 тис. м³ на площі 48,2 га.

Рубки головного користування на 100 % проводяться в місцях запроектованих лісовпорядкуванням. Діюча розрахункова лісосіка і фактична

заготівля деревини відповідає принципу безперервного та невиснажливого лісокористування.

Основним способом рубок є суцільнолісосічні рубки.

Санітарний стан лісів ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» на даний час – задовільний, про що свідчить відсутність осередків ураження шкідниками лісу, утворення сухостою в межах природного відпаду.

3. Лісовий фонд ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» перекривається із територіями об'єктів Смарагдової мережі, а саме: Korostyshivskyi (UA0000165) в межах Старолісецького лісництва в кв. 13, 15, 17-22, 27, 29, 35, 37-39, 46, 53; Шахворостівського лісництва в кв. 2, 4, 9-57, Андрушівського лісництва в кв. 1, 2, 8, 20, 21 та Попільнянського лісництва в кв. 22; Teteriv river valley (UA0000320) – в межах Старолісецького лісництва в кв. 15, 53 та Шахворостівського лісництва в кв. 1, 3, 4, 9; Unava (UA0000161) – в межах Попільнянського лісництва в кв. 8, 10, 14, 15, 23, 24, 25.

Проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок у межах лісового фонду, що включені до об'єктів і територій ПЗФ та об'єктів Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161) буде здійснюватися відповідно до чинного природоохоронного законодавства України. Території та об'єкти ПЗФ виключені із фонду рубок головного користування.

4. Під час польових маршрутів на ділянках, де заплановано і проводили плановану діяльність ДП «КОРОСТИШІВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» у 2024 р., природні оселища під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинні угруповання Зеленої книги України не реєстрували.

В об'єкті Korostyshivskyi (UA0000165) Смарагдової мережі реєструють 10 типів природних оселищ під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції. Найбільші площі зайняті типами природних оселищ G1.7: Термофільні листопадні ліси (2500 га) і G1.A1: Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus* на евтрофних і мезотрофних ґрунтах (2000 га); в об'єкті Unava (UA0000161) – 7

типів природних оселищ, найбільші площі зайняті оселищем типу G1.7 : Термофільні листопадні ліси (1000 га).

В межах об'єктів ПЗФ переважно представлені природні оселища типу G1.A1: Ліси *Quercus – Fraxinus – Carpinus betulus*.

Вплив планованої діяльності на природні оселища Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинні угруповання із Зеленої книги України, що знаходяться в межах об'єктів Смарагдової мережі оцінюємо в межах екологічно допустимого.

У випадку виявлення цінних для збереження природних оселищ з Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинних угруповань Зеленої книги України під час майбутніх моніторингових досліджень на території планованої діяльності ДП «КОРОСТИШВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК», вони будуть описані у звітах післяпроектного моніторингу та виключені із рубок головного користування й інших видів рубок згідно чинного законодавства.

5. В об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165) зростають види рослин, що підлягають охороні Резолюції 6 Бернської конвенції: наголоватки волошкові (*Jurinea cyanoides*), півники угорські (*Iris hungarica*), сон широколистий (*Pulsatilla patens*), льонолижник безприквітковий (*Thesium ebracteatum*); в об'єктах Teteriv river valley (UA0000320) та Unava (UA0000161): аденофора лілієлиста або дзвінка звичайна (*Adenophora liliifolia*) та серпій різнолистий (*Klasea lycopifolia*).

Резолюцією 6 Бернської конвенції в об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) і Unava (UA0000161) охороняється 46 видів тварин, з них: 3 – ссавців, 30 – птахів, 2 – амфібії, 1 – рептилій, 5 – риб та 5 – безхребетних, з них види занесені до Червоної книги України: 2 – ссавців, 10 – птахів, 1 – риб та 3 – безхребетних.

Під час польових маршрутів протягом моніторингового періоду 2024 року на ділянках, де заплановано рубки головного користування та суцільні санітарні рубки, а також на суміжних з ними ділянках на відстані 100 метрів не виявлено раритетних видів тварин, що охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції,

місць перебування рідкісних та зникаючих видів тварин, постійного гніздування видів птахів, скупчення мігруючих птахів.

6. Квартально-видільний перелік, занесених до Червоної книги України представлено у звіті з конфіденційною інформацією.

7. До потенційних ділянок, що відповідають за показниками визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів або природних лісів, відносять квартал __, вид. __, __, __. Старосілецького лісництва, загальною площею 64,2 га. Ділянку внесено до бланку ідентифікації. Планована діяльність на даній ділянці проводитися не буде.

8. Під час польових маршрутів на ділянках відведених у рубку головного користування і суцільну санітарну рубку таких, що безпосередньо межують з територією планованої діяльності не виявлено раритетних видів рослин і тварин, які можуть зазнати значного впливу від планованої діяльності, не реєстрували особливо вразливі групи лісових тварин: кажанів, птахів, що гніздуються у дуплах дерев, хижих птахів, що гніздуються на деревах, безхребетних тварин і грибів, пов'язаних з мертвою деревиною, види занесені до Червоної книги, до переліку регіонально рідкісних і зникаючих видів фауни та флори і додатку 1, 2 і 3 Бернської Конвенції та додатку 1 Резолюції 6 (1998).

За результатами моніторингу встановлено, що планова діяльність ДП «КОРОСТИШВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» відповідає екологічним вимогам. Діяльність в об'єктах природно-заповідного фонду та на флористично і фауністично цінних територіях проводитися не буде.

За умови, якщо рідкісні і зникаючі види тварин будуть виявлені під час відводів або ж безпосереднього за провадження планованої діяльності, вони будуть збережені згідно чинного природоохоронного законодавства.

7. У разі дотримання всіх рекомендацій та чинного природоохоронного законодавства вплив від планованої діяльності – рубок головного користування і суцільних санітарних рубок ДП «КОРОСТИШВСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК» на природні оселища під охороною Резолюції 4 Бернської конвенції та рослинні угруповання Зеленої книги України, раритетні види рослин і тварин, що

охороняються Резолюцією 6 Бернської конвенції в об'єктах Смарагдової мережі Korostyshivskyi (UA0000165), Teteriv river valley (UA0000320) та Unava (UA0000161), Червоною книгою України та регіонально рідкісні оцінюється в межах екологічно допустимого.

8. Визначено 11 моніторингових ділянок, де здійснювали моніторинг флори, фауни, рослинних угруповань та природних оселищ на усіх етапах розробки: до початку провадження планованої діяльності, під час та після здійснення рубок. Із них 5 моніторингових ділянок включені до території Смарагдового об'єкту Korostyshivskyi (UA0000165). Під час огляду моніторингових ділянок не виявлено природних оселищ, що охороняються Резолюцією 4 Бернської конвенції, рослинних угруповань Зеленої книги України, раритетних представників флори і фауни із переліків Резолюції 6 Бернської конвенції та Червоної книги України. Ознак порушень на місцях заготівлі деревини, правильності розробки лісосік, здійснення побічних лісових користувань не виявлено.

Список використаних джерел

1. Андрієнко Т. Л., Перегрим М. М. (уклад.). Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання). — Київ : Альтерпрес, 2012. — 148 с.
2. Вінніченко Т. С. Рослини України під охороною Бернської конвенції / Вінніченко Т. С. — К.: Хімджест, 2006. - 176 с.
3. Залучення громадськості та науковців до проектування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні / Полянська К. В., Борисенко К. А., Павлачик П. (Pawel Pawlaczyk) та ін. / під ред. д.б.н. А. Куземко. — К., 2017. - 304 с.
4. Кравець П.В., Лакида П.І., Кременецька Є.О., Тищенко В.М., Сагайдак А.В. та ін. Інституційна розбудова лісової сертифікації в Україні. — К.: ННЦІАЕ, 2009. — 250с.
5. Кременецька Є.О., Тищенко В.М., Сагайдак А.В. Методологія підходу щодо збереження ключових помешкань лісових тварин під час проведення рубок лісу // Лісове і мисливське господарство: сучасний стан та перспективи розвитку. Збірник наук. статей учасників міжнародної науково-практичної конференції. — Том 1. — Житомир, 2008. — С. 110 -114.
6. Національний каталог біотопів України / За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В. А. Онищенко, Я. Шеффера. - К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. - 442 с.
7. Оселищна концепція збереження біорізноманіття: базові документи Європейського Союзу / Ред. О.О. Кагало, Б.Г. Проць. — Львів: ЗУКЦ, 2012. — 278 с.
8. Проектування і збереження територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі). Методичні матеріали / Кол. авт., під ред. Куземко А. А., Борисенко К. А. — К.: «LAT & K», 2019. — 78 с.
9. Тлумачний посібник оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. Третій проект версії 2015 року. Адаптований неофіційний переклад з англійської /

укладачі: А.Куземко, С. Садогурська, К. Борисенко, О. Василюка – К., 2017. – 124 с.

10. Фауна України: охоронні категорії. Довідник / О. Годлевська, В. Різун, Г. Фесенко, Ю. Куцоконь, І. Загороднюк, М. Шевченко, Д. Іноземцева; ред. О. Годлевська, Г. Фесенко. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ, 2010. – 80 с.

11. Фесенко Г. В. Птахи фауни України (польовий визначник) / Г.В. Фесенко, А.А. Бокотей. — К., 2002. — 416 с.

12. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха - К.: Глобалконсалтинг, 2009. - 900 с.

13. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова - К.: Глобалконсалтинг, 2009. - 600 с.

14. Поліщук П.В., Волошина Н.О. Стан вивченості еколого-біологічних та генетичних особливостей представників родини Scolytidae / П.В. Поліщук, Н.О. Волошина. // Екологічні науки: науково-практичний журнал. – 2020. – №2 (29), Т.1. – С. 150–157.

15. Інформаційно-аналітичні матеріали Міністерства енергетики та захисту довкілля України з питання «Аналіз площ природно-заповідного фонду України в розрізі адміністративно-територіальних одиниць» (2020 р.).

16. Програма Emerald Network Viewer <https://emerald.eea.europa.eu/>

17. Класифікація оселищ EUNIS (2016) та характеристиками для визначення оселищ I-III рівнів з ознаками найбільшої діагностичної цінності (https://www.botany.kiev.ua/doc/onysh_2016.pdf).

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Доктор біологічних наук, професор
завідувач кафедри екології
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Волошина Н.О.

ДОДАТКИ

Додатки надаються у звіті з конфіденційною інформацією.